

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpahuiguovddáš
Sámi máttáttáskuávdáš
Sáámvuud'škoou'jemkөөskös
PL 50, 99870 Inari, 040 723 7309, www.sogsakk.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Sairaanhoitaja-diakonissakoulutus saamelaisalueella palvelee asukkaita ja työelämää alueen kulttuurin ja kielen huomioivassa koulutuksessa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Kotihoidon asiakas saatetaan turvallisesti jatkohoitoon.

Tässä kerrotaan tarina kotihoidossa olevan vanhuksen suomen kielen unohtamisesta, saamenkielen puhumisesta ja hoitajan saamenkielen perustaidon osaamisen merkityksestä.

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpahusguovddáš
Sámi máttááttáskuávdáš
Sáámvuod' skool'jemkөөskös
PL 50, 99870 Inari, 040 723 7309, www.sogsak.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Saamenmaa: Kilpisjärvi, Utsjoki, Inari ja Sodankylän Vuotso

- Ivalo
- Inari
- Utsjoki
- Nuorgam
- Kittilä, Sodankylä
- Rovaniemi
- Oulu
- Helsinki
- Jyväskylä
- Kartta Pixabaysta itse lisäykset

Saamelaiset

- Euroopan unionin alueella oleva alkuperäiskansa, jota asuu Suomessa, Norjassa, Ruotsissa ja Venäjällä
- Saamelaisten kotiseutualue Kilpisjärvi, Utsjoki, Inari ja Sodankylän Vuotso
- Suomessa on noin 10 000 saamelaista, joista yli 65 %:a asuu saamelaisalueen ulkopuolella
- Suomessa kolme saamenkieltä; pohjoissaame, inarinsaame ja kolttasaame
- Suomen suurin saamelaiskylä on Helsinki

Alueen asukkaiden palvelun parantamisen tarve – alueen toimijoiden aktiivinen yhteistyö tarpeellisen koulutuksen saamiseksi alueelle

■ Terveydenhuolto:

Lapin Ely-keskuksen
ammattibarometri 2012 (4):

- Sairaanhoidajista pulaa Tunturi- ja Pohjois-Lapissa
- Saamenkielentaitoisista sairaanhoidajista on pulaa saamelaisten kotiseutualueella Inarissa, Enontekiöllä, Utsjoella ja Sodankylässä

● Ev. lut. kirkko:

- Saamelaisalueelle tarvitaan saamenkieltä ja –kulttuuria osaavia kirkon työntekijöitä
- Nyt toteutettavassa koulutuksessa tarjotaan saamelaisalueella ensimmäistä kertaa kirkollinen kelpoisuus

Hanke ja koulutus yhteistyössä

- Koulutus toteutetaan Diakonia-ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman mukaan
- OPS:in on integroitu saamelaista kulttuuria ja kieltä ja näiden opettamisesta vastaa Saamelaisalueen koulutuskeskus
- Hanke mahdollistaa opiskelijoiden ja työelämäyhteistyötahojen saamelaiskulttuurin tuntemisen lisäämisen

Sairaanhoidajadiakonissa-koulutus 240 op

- Kaksoistutkinto
- Sairaanhoidaja (amk) – tutkinto 210 op
 - EU-direktiivien mukainen tutkinto
- Ev. lut. kirkon diakoniatyöhön kelpuuttavat opinnot diakonia-alan opinnot
- Diakonia-ammattikorkeakoulussa
 - Oulu, Pieksämäki, Pori ja Helsinki
 - Myös Ivalo, Lapua ja Tampere kampusten ulkopuolisena koulutuksena

Saamenkielen opinnot

- Ops:ssa 10 op
 - Inarinsaame – kolttasaame – pohjoissaame
 - Perustaso/keskitaso/äidinkielliset
- Saamenkielen perusteet 6 op
- Saamenkieli hoitotyössä 4 op
- Saamelaisalueen koulutuskeskus toteutti opetuksen etänä
- Kieliopinnot ensimmäisen opintovuoden aikana
- Opinnoissa on tuotettu hoitotyön sanastoa inarinsaame-suomi ja pohjoissaame-suomi

Saamenkieli hoitotyössä

- Kontaktin luominen potilaan ja hoitajan välillä (1)
- Potilaan luottamuksen saavuttaminen
- Osalla vanhuksista voi olla huono suomenkielen taito
- Tuetaan potilaan saamelaista elämää ja kulttuuria myös hoitoympäristöissä (2)
- Muistisairaat vanhukset
- Pienet lapset – kielipesätoiminta (3)
- Myös aikuisten omakielinen terveydenhoito (5)

Saamenkielen opinnoista

- *”Kieli olisi tietysti hyvä osata. Ymmärtäisi ihmisiä paremmin. Saamelaiset osaisivat kertoa ehkä paremmin huolista ja murheistaan omalla äidinkielellä. On hyvä tietysti ymmärtää jotain tapoja ja perinteitä esimerkiksi minkälaiset ovat saamelaiset hautajaiset, ristiäiset jne. Se on tietysti tärkeää, että tietää uskonnosta jotain. Mitä uskontoa he harjoittavat ja tietämys esimerkiksi lestadiolaisuudesta ja mikä historia sillä on saamelaisuudessa.”*
- *-shd opiskelija Ivalon ryhmästä-*

Saamenkieli diakoniatyössä

- Asiakkaan arvostava kohtaaminen
- Saamenkieliset virret ja hengelliset laulut
- Saamenkieli kirkon toimituksissa osittain tai kokonaan
- Saamelaisdiakonissa, saamelaispappi

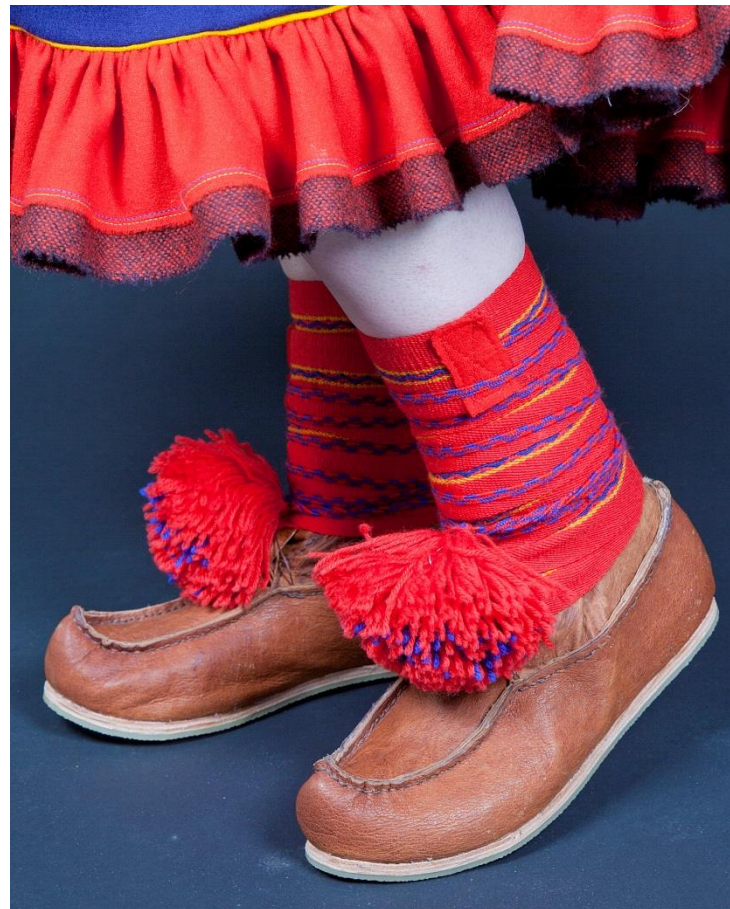

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Vaatetus kulttuurin mukaan

Tässä kerrotaan tarina palvelukodissa asuvan saamelaisen vanhuksen vaatuksen, naisen lapin lakin, pukemisen merkityksestä vanhukselle julkisessa tilassa.

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpahušguovddáš
Sámi máttááttáskuávdáš
Sámmvuod' skool'jemkөөskös
PL 50, 99870 Inari, 040 723 7309, www.sogsak.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Saamenkulttuuriosaaminen osa ammattiosaamista

- Vapaavalintainen verkkokurssi
 - Saamelaiskulttuuri – kulttuuriosaaminen 5 op
 - Kulttuurisen ymmärryksen perusteita 2 op
 - Asiakkaan kulttuurisensitiivinen kohtaaminen sosiaali- ja terveysalalla 3 op
- Opintokokonaisuuksiin ja –jaksoihin on laajasti lisätty eri näkökulmista saamelaista kulttuuria
 - Aikuisen hoitotyö – terveydenedistäminen perinteisissä saamelaisissa elinkeinoissa (5)
 - Vanhusten hoitotyö – vanhusten työkalupakki
 - Diakoniaopinnot – saamenkieliset virsikirja ja uusi testamentti ja niiden käyttö

Saamenkulttuuriopinnoista

- *”Olen oppinut paljon saamelaisista ja heidän elämäntyylistään ja kulttuurista. Olen myös ymmärtänyt sen, että kuinka tärkeä on oma kieli ja kulttuuri. Jos ei tiedä mikä on oma kulttuuritausta ja äidinkieli niin omakin identiteetti on hukassa ja ei tiedä ihmisenä kuka on. Huomaan myös kuinka olen alkanut arvostamaan myös omia juuriani entistä enemmän.”*

-shd opiskelija Ivalon ryhmästä-

Sairaanhoitajadiakonissa-koulutus saamelaisalueella - hanke

- Hankkeen toiminta-aika
1.1.2015-31.12.2017
- Pohjois-pohjanmaan Ely-keskus
- Hankkeen vastuullinen toimija
Diakonia-ammattikorkeakoulu
ja yhteistyökumppanina
Saamelaisalueen
koulutuskeskus

- Hankkeen muut yhteistyötahot:
 - Saamelaiskäräjät
 - SámiSoster ry
 - Oulun Hiippakunta
 - Inarin seurakunta
 - Suomen ev.lut.kirkkohallitus
 - Giellagas-instituutti

Hankkeen tavoitteet...

- Saamelaisalueelle saadaan sairaanhoitajadiakonissa-koulutus
- Kehitetään terveysalan ja diakoniatyön koulutukseen sopivia verkko-oppimisen menetelmiä kampuksen ulkopuoliselle opiskelijaryhmälle sopiviksi
- Sairaanhoitaja-diakonissaksi opiskelevien ja työelämäkumppaneiden kulttuurisensitiivistä osaamista kehitetään sosiaali- terveys ja kirkon alan työssä erityisesti saamelaiskulttuurin osalta.
- Vuosittaiset seminaarit terveyden ja hyvinvoinnin sekä diakonian teemoista saamelaiskulttuurin kontekstissa.

...hankkeen tavoitteet

- 5op laajuinen verkkokurssi saamelaiskulttuurista
- Sairaanhoidajadiakonissa-koulutuksen toteutussuunnitelmiin lisätään laajemmin saamelaiskulttuurin ja saamenkielen sisältöjä
- Kehitetään malli kulttuurisensitiivisen (saamelaiskulttuuri) hoito- ja diakoniatyön opetuksesta
- Yhteisöpajatyöskentely käynnistetään Inarin seurakunnan alueella

Lähteitä

- Lapin Ely-keskuksen ammattibarometri 2012. (4)
- Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisuja 36. 2013. Herkkuja PaKasteesta – työkalukirja. (2)
- SámiSoster ry. (?). Bálgá nala – Kulttuurisia erityispiirteitä etsimässä. Toim. Ristenrauna Magga ja Sari Guttorm. (3)
- SámiSoster ry. 2010. Dearvasit eallin – terveempi elämä. Ristenrauna Magga ja Lydia Heikkilä toim. (5)
- SámiSoster ry. 2009. Ihmisarvoista vanhuutta toteuttamassa. Anna & Arvo. Loppuraportti SamiSosterin osa-hankkeesta. (1)
- Kuvat: Ulla Isotalo, Saamelaisalueen koulutuskeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Hankkeessa työskentelevät

- Projektipäällikkö Tiina Ervelius
tiina.ervelius@diak.fi
- Hanketyöntekijä Eeva Mertaniemi
eeva.mertaniemi@diak.fi
- Hanketyöntekijä Tiisu-Maria Näkkäläjarvi
Tiisu-maria.nakkalajarvi@sogsakk.fi

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpáhusguovddáš
Säämi máttááttáskuávdáš
Säämvuud' škool'jemkөөskös
PL 50, 99870 Inari, 040 723 7309, www.sogsakk.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpahusguovddáš
Sáámi máttááttáskuávdáš
Sáámvuud škool'jemkõöskõs
PL 50, 99870 Inari, 040 723 7309, www.sogsakk.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

